

FÄRDVÄG

EQUUMENIAKYRKANS RESPLAN

FÖR FÖRSAMLINGENS FÖRNYELSE, UTVECKLING OCH VÄXT

Equmeniakyrkan

En kyrka för hela livet där mötet med Jesus Kristus förvandlar - mig, dig och världen

INNEHÅLL

Innehåll

Förord	2
Inledning	3
Vad menar vi med "församling"?	4
Församling för hela livet	4
Vad menar vi med "förnyelse, utveckling och växt"?	6
Kvantitativ och kvalitativ växt.....	6
Nya församlingar	7
Vad finns det för stöd och hjälp att få?	8
Exempel på redskap.....	8
Ta kontakt.....	9
Kostnad	9

Förord

Equmeniakyrkans resplan för församlingens förnyelse, utveckling och växt kallas *Färdväg* eftersom den uttrycker en riktning och ett sätt att ta sig framåt, inte ett statiskt "program". Målet kan utifrån vår vision beskrivas som en gemenskap för hela livet där mötet med Jesus Kristus förvandlar – mig, dig och världen.

Färdväg är både ett teologiskt och praktiskt material som med Teologisk grund som utgångspunkt bygger vidare på de erfarenheter som våra bildarsamfund och vi själva i Equmeniakyrkan har gjort. Församlingsutveckling i våra församlingar behöver även i fortsättningen att se olika ut. Färdväg anger, i denna mångfald, en gemensam ton och inriktning när det gäller det övergripande målet: församlingens förnyelse, utveckling och växt.

Lasse Svensson, kyrkoledare för Equmeniakyrkan.

Inledning

Syftet med denna skrift är att ge en resehandbok för Equmeniakyrkans färdväg när det gäller församlingens förnyelse, utveckling och växt. Vi beskriver kortfattat en gemensam linje och ett gemensamt språk för detta prioriterade arbete. I denna första del beskrivs Färdvägens förutsättningar. För handledare finns även en andra del som närmare beskriver de olika metoder och redskap som används i mötet med församlingarna.

Sedan bildandet av Equmeniakyrkan har den lokala församlingen och dess förnyelse, utveckling och växt stått i centrum. De två områdena församlingsutveckling och församlingsplantering har vuxit allt närmare varandra utifrån grundtanken att församlingsgrundande är en följd av församlingsutveckling och att såväl befintliga som nya församlingar behöver arbeta med sin förnyelse, utveckling och växt. Vi gör detta i nära samverkan med ungdomsorganisationen *Equmenia* där inte minst dess program *Växa i tro* har stor betydelse.

Equmeniakyrkan bär med sig olika erfarenheter och resurser. Dessa är bl.a. *Naturlig Församlingsutveckling* (NFU), olika former av handledar- och mentorsprogram, boken *Växande Församlingar*, SMK/equmenias satsning *Vi vill växa*, samt arbetssättet *Resursfokuserande undersökning*. Även *Veritas*, en omfattande färdväg för församlingsvitalisering framtagen av Evangelical Covenant Church (ECC), har påverkat arbetet med Färdväg.

Vad menar vi med "församling"?

I *Teologisk grund* för Equmeniakyrkan ges en kärnfull beskrivning av den kristna församlingens väsen och uppgift: Församlingen är ett "synligt uttryck för den världsvida kyrkan". Kyrkan i sin tur är "en enda, helig, universell och apostolisk". De tre senare orden tolkas så här:

"Kyrkan är *helig* därför att den är skapad och utvald av Gud. Kyrkan är *universell* därför att den överskrider alla gränser och förkunnar evangelium för alla människor och hela skapelsen. Kyrkan är *apostolisk* därför att den är sänd i världen." ¹

Orden uttrycker en missionssyn. Församlingen, är "sänd i världen". Församlingen har inte en mission, däremot har missionen en kyrka. Missionen får sitt mest genomgripande uttryck i Jesus Kristus och församlingen som är "Kristi kropp, där gudomligt och mänskligt möts". I *Teologisk grund* heter det vidare att genom församlingens liv och tjänst "blir Kristus synlig i världen" och det är *Anden* som "kallar människor till gemenskap i den kristna församlingen."

Det som blir tydligt genom dessa texter är församlingens gudomliga ursprung, sammanhang och mål. Även om våra församlingar är organiserade som föreningar är det samtidigt uppenbart att den storhet som beskrivs i Nya testamentet och *Teologisk grund* när det talas om kyrka och församling inte ryms i föreningstanken. Församlingen är ytterst Guds skapelse och en del av *Guds* mission och närvaro i världen.

När vi arbetar med församlingsutveckling behöver vi förstå att den storhet vi förhåller oss till är Kristi kropp, ett Andens verk, Guds församling och en del av Guds mission. Genom Anden finns där redan allt som behövs för förnyelse, utveckling och växt.

Församling för hela livet

Under rubriken "Gemenskap" i *Teologisk grund* står det: "Gemenskapen rymmer olika generationer och kulturer samt verkar för att Equmeniakyrkan och församlingarna görs tillgängliga för alla människor".² Denna hållning förstärks ytterligare i tolkningen av Uppdraget: "Församlingen vill möta människors behov i alla åldrar och livssituationer".³ Vilket beskrivs i Equmeniakyrkans vision: "***En kyrka för hela livet där mötet med Jesus Kristus förvandlar – mig, dig och världen.***"

Med *Växa i tro* har *Equmenia* formulerat ett tänkesätt som utgår från barn och ungas behov i olika åldrar, från 0-25 år. Det är inte bara under de första 25 åren av livet som vi har olika behov. Även vuxenlivet kännetecknas av olika faser och livssituationer som församlingen behöver möta för att kunna vara en gemenskap "för hela livet". Det handlar bl.a. om föräldraskap med barn i olika åldrar, äktenskap, singelliv och skilsmässa, åldersrelaterade kriser, arbetsliv med karriär, utanförskap och pensionering, sjukdom, åldrande och död m m. En församling för hela livet behöver skapa mötesplatser för människor som befinner sig i livets alla olika faser.

¹ Teologisk grund, punkt 2

² Teologisk grund, punkt 19, jfr punkt 2 om kyrkans universalitet

³ Teologisk grund, punkt 31

”Församlingen har ett särskilt ansvar att kontinuerligt stödja trons livsprocess hos de unga”.⁴ I praktiken kan detta vara något som Equmeniaföreningen är med och utför men det är hela församlingens ansvar och uppgift. Den kristna gemenskapen, när den fungerar, lever i ett åldersöverskridande och ömsesidigt flöde, där alla lär av varandra. Det handlar därför inte bara om att skapa mötesplatser för olika livssituationer utan också mötesplatser där olika åldrar får mötas och berika varandra.

Uttrycket ”alla människor” innefattar också frågor om migration och mångfald. I både Gamla och Nya testamentet finns en uppfordrande hållning när det gäller vårt mottagande av ”främlingen”, dvs invandraren och flyktingen. Det är församlingens kallelse att stå på dessa människors sida både opinions- och handlingsmässigt. Det handlar både om diakonalt arbete och om ett inkluderande förhållningssätt i församlingsgemenskapen. Å ena sidan befinner sig människor som har lämnat sitt hemland i en mycket utsatt situation och behöver stöd. Å andra sidan har många med sig ett rikt andligt och kulturellt arv som kan berika församlingen både kvantitativt och kvalitativt. Att välkomna och inkludera människor med annan etnisk bakgrund är därför både ett evangeliskt påbud och en stor möjlighet för församlingens förnyelse, utveckling och växt.

Församlingens uppdrag är både beskrivet i Teologisk grund och i den strategiska plattform som antogs av konferensen 2012. I den senare beskrivs ett antal förhållningssätt som den nya kyrkan ska karaktäriseras av. De ger också en inriktning för den lokala församlingens mission. Mycket summariskt kan dessa sammanfattas i följande ord:

- *Mission – riktning utåt*
- *Bön och Guds ord*
- *Guds förlåtelse och befrielse*
- *Diakoni och hållbarhet*
- *Mångfald och relationer*
- *Växtplatser för lärjungaskap och ansvar*
- *Etc.*

Den strategiska plattformen och Equmenias *Växa i tro är*, tillsammans med Teologisk grund, en bra utgångspunkt för att samtala om församlingens väsen och uppgift. Den församling som vill växa behöver ha en tydlig förståelse av vad det innebär att vara församling.

⁴ Teologisk grund, punkt 12.

Vad menar vi med ”förnyelse, utveckling och växt”?

Orden ”förnyelse, utveckling och växt” kommer från Equmeniakyrkans verksamhetsplan och uttrycker ett av de övergripande målen för Equmeniakyrkans arbete. Förnyelse, utveckling och växt är ytterst sett Guds verk. Men Gud samverkar med oss. Paulus beskriver det i 1 Kor 3:4-9 med bilden av en åker. Det är Gud som ger växten och det är avgörande, men samtidigt behövs någon som sår och vattnar för att det ska bli något. Båda aspekterna behöver betonas; vårt ansvar och Guds livgivande kraft. I liknelsen om den självväxande sådden i Mark 4:26-29 finns samma dubbelhet; bonden sår men växten kommer när han sover, det växer av sig själv (grekiska *automate*). I Guds skapelse verkar finnas en slags universell förnyelse-, utvecklings- och växtfaktor.

I varje församling finns många erfarenheter och gåvor som är väsentliga för positiv förändring. Själva grunden för växt finns därför redan på plats från början.

Församlingen är också en plats där ”gudomligt och mänskligt möts”. Det betyder att församlingsutveckling å ena sidan räknar med dimensioner och resurser som andra organisationer inte gör. Ett mycket tydligt uttryck för det förhållningssättet är bönen; vi ber till Gud om att församlingen ska växa. Å andra sidan tror vi att Gud verkar i hela skapelsen. Det betyder att metoder och tänkesätt som har vuxit fram i icke-religiösa kontexter mycket väl kan användas i ett församlingsutvecklingsarbete, om än inte oreserverat och aldrig så att det gör t.ex. bön överflödig.

Vi vet också att det finns en gräns för all växt och allt liv i den här världen. Löven vissnar och trädet dör men båda blir till slut också förutsättningar för nytt liv. Även fröet som läggs i marken dör i en bemärkelse, men uppstår till nytt liv. För församlingens del innebär det att nedläggning kan vara ett gott slut som ger ekonomiska möjligheter för andra församlingar att växa. I mötet med en församling kan den bästa hjälpen vara att vägleda till en värdig död. I andra fall kan det finnas potential till en omstart/återplantering där nytt liv börjar spira, den väntade nedgången vänds.

Kvantitativ och kvalitativ växt

I Equmeniakyrkans verksamhetsplan finns ett tydligt kvantitativt mål.⁵ Samtidigt påminns vi om, när vi talar om församlingens förnyelse, utveckling och växt, att det är Herrens verk. ”Jag planterade, Apollos vattnade, men Gud gav växten”.⁶

I Teologisk grund, under rubriken ”Uppdraget” läser vi; ”Genom församlingen kallar Gud människor till omvändelse och tro”. Å ena sidan är det Jesus som kallar till omvändelse, å andra sidan är vi kallade att samarbeta i den missionsbefallning Jesus bjudit in i oss till: ”att gå ut i världen och göra alla folk till lärjungar.”

Vidare framhålls i Teologisk grund den personliga avgörelsen som ett viktigt arv från våra bildarrörelser. I det senare ligger en tydlig tanke om frihet. Kristen tro får inte vara något som

⁵ I verksamhetsplanens första riktningssmål anges målet 3 % nya på bekännelse senast 2022

⁶ 1 Kor 3:6

forceras fram utan något som växer fram. Den kommer av att jag utifrån ett fritt personligt beslut vill bejaka Guds inbjudan till mig.

Mötet med Jesus är ofta en grogrund för kvalitativ växt i våra liv och i våra församlingar men då vi delar evangelium kan det också leda till en kvantitativ växt. Dessa två definitioner på växt bör inte ställas mot varandra utan förstås av att det ena vill leda till det andra och tvärtom.

En annan aspekt på den växt som innebär fler människor, är att de är livsnödvändiga för församlingen. Inget hotar en gemenskap så mycket som när den blir för homogen och att det inte förs in nya tankar och handlingsätt genom andra människor. Och omvänt; det är en stor vitaliseringsfaktor när det fylls på utifrån. Förnyelse och utveckling blir därför ofta en naturlig konsekvens av kvantitativ växt.

Så målet för församlingsutveckling skulle, utifrån vad som skrivits ovan kunna vara:

En församling är en gemenskap:

- som är medveten om att den utgör en mötesplats för det gudomliga
- som gör Jesus Kristus synlig i världen
- som möter människors behov i alla åldrar och livssituationer
- som är radikalt gränsöverskridande i mötet med "den andre"
- som präglas av liv och växande och ger upphov till nya församlingar

Ett annat sätt att uttrycka saken är att använda Equmeniakyrkans vision och tillämpa den på församlingen: *"En kyrka för hela livet där mötet med Jesus Kristus förvandlar – mig, dig och världen"*.

Nya församlingar

Förutsättningen för församlingsutveckling är att det finns församlingar. Även om församlingen är ett Andens verk så har varje kristen gemenskap sin bakgrund i att ett antal människor beslöt att bilda den. När Equmeniakyrkans bildarsamfund uppstod fanns det redan kyrkor och församlingar i Sveriges alla socknar, ändå ansågs det naturligt och viktigt att grunda nya församlingar för att nå ännu fler människor. Där det inte lika självklart och naturligt idag är det en hållning som vi behöver återerövra.

Församlingsplantering är en uppgift för hela kyrkan och alla församlingar. Varje församling kan vara med och så ett frö till en annan församling genom att vara moderförsamling eller stödförsamling åt ett pionjärprojekt. Att vara moderförsamling innebär bl.a. att man med stöd från pionjärsvariga inom kyrkan, som även kan förmedla visst ekonomiskt bidrag, tar initiativ till att påbörja ett arbete med sikte på att en ny församling ska bildas.

Erfarenheter visar att den församling som vågar satsa på att en ny gemenskap ska bli till, genom att både ge av sin tid, pengar och ett antal människor som blir delaktiga i processen, vitaliseras i sitt eget församlingsliv och växer, trots att de kanske i ett första skede sänder iväg en grupp människor. Församlingsplantering kan faktiskt bidra till församlingsutveckling.

Församlingsutveckling och församlingsgrundande hör ihop. Båda områdena är prioriterade inom Equmeniakyrkan. En församling utvecklas genom att knoppas av och en ny församling behöver också utvecklas för att bli en församling som präglas av förnyelse, utveckling och växt.

Vad finns det för stöd och hjälp att få?

Equmeniakyrkan har från början prioriterar församlingsutveckling. I varje region finns det t.ex. en församlingsutvecklare anställd. Denna har i sin tur knutit till sig ett antal handledare. Dessa står till församlingarnas förfogande i deras arbete med förnyelse, utveckling och växt.

Handledarens uppgift är att initiera och stödja en utvecklingsprocess och i processen uppmärksamma de goda krafter som finns och inspirera till nya tankesätt. Kortfattat kan deras uppdrag beskrivas med följande punkter:

- Ge församlingen ett utifrån-perspektiv
- Ställa frågor om "blinda fläckar"
- Uppmuntra och stödja församlingen i en process
- Hjälpa församlingen att genomföra och tolka undersökningar
- Vara en länk till regioner, nationellt kansli och andra nätverk
- Informera om material, kurser och andra resurser

Att be om hjälp utifrån kan upplevas svårt och ibland som ett misslyckande. Erfarenheten visar dock att den som vågar söka stöd och inspiration utifrån har större möjlighet att lyckas. Därför är handledartanken principiellt betydelsefull. Den implicerar att ingen – inte ens den mest framgångsrika församlingen - är tillräcklig i sig själv. Vi behöver varandra som kyrka. Handledaren representerar i sin roll just kyrkan som helhet.

Handledarna utbildas kontinuerligt och har ett antal olika redskap med sig när de kommer till en församling. Vilka redskap och vilket arbetssätt som skall användas kommer handledaren och församlingen gemensamt överens om vid någon av de första träffarna. Genomgående för ett utvecklingsarbete är att det behöver vara långsiktigt. Förändring är aldrig någon "quick fix" utan alltid ett långsiktigt och uthålligt arbete. Tillsammans tar vi ut riktning och bestämmer "Färdväg".

Exempel på redskap

Kortfattat listas och beskrivs här några av de redskap som handledaren har med sig. Inget säger dock att det måste vara just detta församlingen sedan använder:

- **Naturlig Församlingsutveckling (NFU)** tillhandahåller en enkätundersökning vars resultat presenterar en så kallad profil med församlingens självskattning i åtta särdrag. Det ger ett tydligt underlag som församlingen sedan kan arbeta med under 1-2 år för att stärka sin så kallade "minimifaktor".
- **Resursfokuserande undersökning** kan vara ett komplement eller ett alternativ till en NFU-undersökning. Utgångspunkten är församlingens "livgivande berättelser"; när och hur har jag upplevt att församlingen fungerade som bäst? Vilket ger en bild av församlingens erfarenhetsbaserade resurser.
- **Veritas** är ett material hämtat från vår systerkyrka Evangelical Covenant Church i USA. Här ges bl.a. hjälp att förstå i vilket "läge" församlingen befinner sig och vilken resa/färdväg den behöver ta för att vara en "healthy and missional" församling.
- **Den treeniga kompassen** är ett annat fruktbart sätt att tolka församlingens läge. Med hjälp av exempel och tankar från NFU-grundaren Christian Schwartz kan man lära sig att

se vilka färger, vilka representerar olika sidor av Guds verk och församlingens liv, som en församling återspeglar respektive saknar.

- **Församlingskultur** med värderingar och beteende är ett annat viktigt område som församlingen med stöd av handledaren kan tydliggöra. Inte så sällan blir man själv hemmablind och då är det extra värdefullt med "ögon utifrån".
- **Omvärldsanalys** är den undersökning som svarar på frågan var församlingen befinner sig kontextuellt, d v s i vilket sammanhang och i vilken tid verkar församlingen.

Ta kontakt

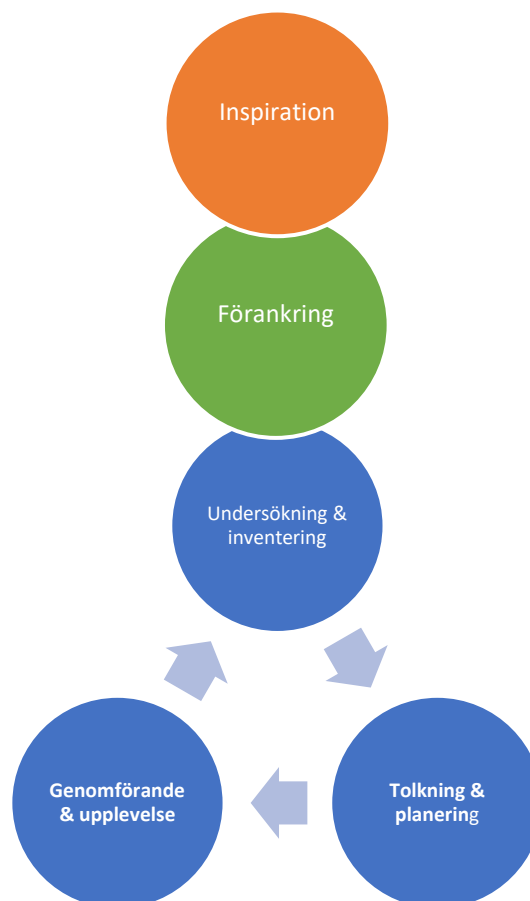
Första steget är att ta kontakt med regionens församlingsutvecklare. Kontaktuppgifter till dessa finns på Equmeniakyrkans hemsida: www.equmeniakyrkan.se eller direkt via regionerna. Ni kommer sedan överens om ett datum då församlingsutvecklaren besöker er för en första inspirationsträff där han eller hon berättar mer om hur ett utvecklingsarbete skulle kunna komma att se ut. Vill ni sedan gå vidare så knyts en handledare till er församling.

Tillsammans med handledaren möts ni sedan som styrelse, personal och/eller församling till några träffar där ni förankrar processen och skapar så stor delaktighet som möjligt, samt väljer färdväg.

Därefter startar en återkommande cykel:

- 1/ Undersökning & inventering,
- 2/ Tolkning & planering,
- 3/ Genomförande & upplevelse

Främsta poängen med Färdväg är inte att erbjuda en tids handledning eller pröva några redskap och metoder. Istället är önskan att en pågående process startas som hjälper församlingen att leva i kontinuerlig förnyelse, vilket beskrivs genom de blå cirklarna i modellen.

Kostnad

Förändringsarbete är aldrig enkelt eller gratis utan kräver både mod, engagemang och tid av församlingen, dess medlemmar och styrelse. Däremot så kostar inte handledarbesöken något för den enskilda församlingen utan arvode till handledarna tas ur Equmeniakyrkans gemensamma kassa eftersom detta är ett prioriterat arbete.